

Til regionsrådet

Redegørelse vedr. belægningssituationen på de medicinske afdelinger i Region Midtjylland

Som følge af det aktuelle pres på det medicinske område på Hospitalsenheden Vest, har administrationen udarbejdet denne redegørelse til regionsrådet om belægningssituationen på de medicinske afdelinger i hele regionen, og de initiativer som hospitalerne har igangsat for at afhjælpe situationen.

Dato 13.02.2013
Søren Bisgaard-Frantzen Petersen

Tel. +45 7841 2037

Soeren.Petersen@stab.rm.dk

Journalnr. 1-30-11-06-V

Side 1

Redegørelsen viser, at der generelt som følge af årstiden opleves et pres på de medicinske afdelinger. Samtidig har den høje forekomst af influenza i december/januar måned forårsaget flere indlæggelser, personale har ligeledes været ramt af influenza. Herudover opleves der også i forbindelse med tilpasninger til Omstillingsplanen et pres på kapaciteten. Hospitalsledelserne har stor fokus på både kortfristede og langsigtede initiativer med henblik på at løse situationen og undgå senge på gangene. Direktionen følger løbende situationen og vil vurdere om der er behov for yderligere fremadrettede initiativer.

Belægningssituationen på de medicinske afdelinger

Hospitalsenheden Vest har gennem længere tid haft problemer med overbelægning på Medicinsk Afdeling, som er blevet forværret i januar måned 2013. Derfor har hospitalsledelsen ekstraordinært bevilliget oprettelse af 8 senge for at afhjælpe situationen. De 8 senge gør god gavn, men rækker ikke i den nuværende situation. Belægningen i januar måned var således 113 %, og er i de første uger af februar steget yderligere. Frem for at placere patienter i tomme sengestuer andre steder på hospitalet, hvor det er sværere at observere patienterne, valgte man ekstraordinært at placere nogle senge på gangene på medicinsk afdeling i Holstebro. Man har således i den pressede situation haft opmærksomhed på hvad der gavner patienterne her og nu. Og har dermed ikke været tilstrækkeligt opmærksomme på, hvad der kan være af muligt afledte konsekvenser. Placeringen af sengene har medført at brandmyndighederne har indgivet politianmeldelse. Det er

indskærpet at omgåelse af brandreglerne ikke må ske igen.

Aarhus Universitetshospital oplyser, at de er påvirket af de samme fluktuationer i patientstrømmene som de øvrige hospitaler. Og især i vinterperioderne er de medicinske afdelinger ekstra påvirket. Det store patientflow stiller store krav til logistikken og medarbejderne på afdelingerne.

De umiddelbare høje belægningsprocenter på nogle af de medicinske afdelinger/afsnit skyldes, at de fungerer som modtageafsnit og visitationsafsnit, og derfor har et stort patientflow (fx Fælles Akut Afdelingen på Nørrebrogade). Dette kan i spidsbelastningsperioder give kapacitetsudfordringer, men løses pt. uden patienter på gangene. Der kan dog forekomme ekstra senge på sengestuerne.

Hospitalsenhed Midt og Regionshospitalet Randers oplyser, at overbelægningssituationen i januar 2013 er et genkendeligt billede i forhold til tidligere år og følger den variation, der er gennem året. Derudover oplyser Diagnostisk Center i Silkeborg og Regionshospitalet Randers, at de har haft flere indlæggelser pga. influenza. Aktuelt har Diagnostisk Center i Silkeborg, som følge af konstateret influenza A måtte isolere en sengestue.

Hospitalsenheden Horsens oplyser, at der i 2012 løbende har været overbelægningssituationer inden for det medicinske speciale. Overbelægningssituationen og presset på de medicinske senge skal bl.a. ses i sammenhæng med udmøntningen af Omstillingsplanen, hvor Hospitalsenheden Horsens fik tilknyttet Skanderborg Kommune til hospitalets optageområde. Hospitalets store udfordring er at behandle et væsentligt øget antal patienter inden for snævre bygningsmæssige rammer. Samtidig hermed foretager hospitalet en stigende hjemtagning fra Region Syddanmark.

I bilag 1 er der udarbejdet en oversigt over udviklingen i belægningsprocenten for de seneste 3 måneder samt for januar 2012. Oversigten indeholder oplysninger for henholdsvis Hospitalsenheden Vest, Hospitalsenhed Midt og Regionshospitalet Randers, idet oplysningerne for Hospitalsenheden Horsens og Aarhus Universitetshospital er under validering.

Oversigten viser, at belægningen i november-januar 2012-2013 har ligget over 100 % med en tendens til yderligere stigning i januar 2013. På tilsvarende tidspunkt sidste år (dvs. januar 2012) var belægningsprocenten væsentlig lavere. Den højere belægningsprocent i januar 2013 kan ses som et eksempel på den høje forekomst af influenza, som præger årets første måned.

I bilag 2 fremgår en opgørelse af antallet af disponible senge på de medicinske afdelinger og akutmodtagelser for 2010, 2011 og 2012. Derudover fremgår belægningsprocenterne for de medicinske afdelinger for samme periode. Udviklingen i antallet af senge i akutmodtagelserne indgår i opgørelsen, idet en del af omstillingen til de nye fælles akutmodtagelser indebærer, at akutmodtagelserne styrkes. Det betyder, at der er fokus på at fremrykke den lægefaglige ekspertise til akutmodtagelsen, og at der er sket en forøgelse af antallet af senge.

For Hospitalsenhed Midt og Hospitalsenheden Horsens bliver antallet af dedikerede senge til medicinske patienter i akutmodtagelsen registreret. For Hospitalsenheden Vest og Regionshospitalet Randers er det samlede antal senge i akutmodtagelsen, der er registreret, som både tager imod akutte medicinske og kirurgiske patienter. Fordi modtagelsen

af akutte medicinske og kirurgiske patienter i Aarhus Universitetshospital er spredt på flere matrikler og afdelinger, ud over selve akutmodtagelsen på Nørrebrogade, er antallet af akutsenge ikke opgjort.

Initiativer til at håndtere overbelægningssituationen

Hospitalsenheden Vest

Hospitalsledelsen og afdelingsledelserne har igennem længere tid haft stort fokus på det betydelige pres som opleves på sengeafsnittene i enheden. I forbindelse med overbelægningen har hospitalsledelsen forhørt sig, om der er ledig kapacitet på andre af regionens hospitaler, men de andre hospitalers kapacitet er ligeledes under pres i disse måneder. Lige nu og her arbejder hospitalet derfor på at finde løsninger internt for at afhjælpe presset.

Allerede iværksatte tiltag, som forventes at ville hjælpe fremadrettet:

- Der er etableret Diagnostisk Enhed pr. januar 2013
- Der er for egne midler åbnet otte ekstra medicinske senge som en midlertidig foranstaltning i 2013
- Der åbnes et ekstra geriatrisk ambulatoriespor pr. 1. marts – alle ugens dage
- Der opretholdes 2 neurologiske senge for egne midler
- Kommunerne er i gang med at opruste i forhold til at kunne håndtere flere af patienterne i eget hjem/hjemmeplejen

Yderligere og hurtigtvirkende midlertidige tiltag iværksat onsdag den 6. februar, 2013

I lyset af den alvorlige situation i forbindelse med overbelægning har der onsdag den 6. februar været holdt et hasteindkaldt koordinerende møde afdelingerne i mellem for at finde ledige kapacitet, senge og personale. Dette nye tiltag er en procedure, som hospitalet forsætter med indtil situationen er normaliseret.

- Dagkirurgisk Enhed i Herning er blevet lukket ned onsdag-fredag i uge 6. Plejepersonalet fra Dagkirurgisk Enhed hjælper til i Akutmodtagelsen og Akut Sengeafsnit
- I Holstebro er der torsdag og fredag i uge 6 lukket ned for lejerne af den ortopædkirurgiske og urologiske aktivitet på store operationer, som ikke er akut eller kræft. Det er således kun den akutte aktivitet og kræftpakkerne som opretholdes. At det øvrige lukkes ned frigiver plejepersonale fra operationsafsnittet og stamafdelingerne
- Den elektive kapacitet i Medicinsk Afdeling reduceres til et absolut minimum (kræftpakkerne og hertepakker opretholdes). Personalet herfra kanaliseres til de akutte funktioner
- Den planlagte aktivitet i uge 7 aflyses ikke på forhånd. Man afventer situationen – og drøfter det dag fra dag på konferencerne
- I vinterferien (uge 7) er en del af personalet på ferie. Dagkirurgisk Enhed i Herning og Holstebro er lukket og der er skruet ned for aktiviteten på store operationer og i ambulatoriet. Personalet herfra sætter ind på at hjælpe på de medicinske afdelinger
- Der afholdes hver dag en videokonference - mellem Holstebro og Herning. Hovedtemaet for konferencen er:
 - Hvordan ser den aktuelle kapacitet ud?
 - Hvordan forventes kapaciteten at se ud de næste 12-24 timer (hvor mange patienter udskrives)?
 - Hvordan kan afdelingerne hjælpe og bistå hinanden på tværs?

- Skal der aflyses elektiv kapacitet dagen efter – herunder hvilken?

Det skal bemærkes, at det kan være nødvendigt for de lokale ledelser i bestræbelserne på at sikre en tilstrækkelig bemanning at inddrage afspadsering og fridage især i uge 7. Feriedage røres der ikke ved.

Yderligere fremadrettede initiativer:

Hospitalsledelsen står umiddelbart for at iværksætte en udredning, der blandt andet skal adressere:

- Alternativer til nogle af indlæggelserne og mulighederne for at forbedre patientforløbet for den akutte patient
- Inddrage kommunerne i forhold til at kunne udskrive 24 timer i døgnet og i weekenderne, og ligeledes i en afdækning af kommunale tilbud, som i nogle situationer kan være alternativ til indlæggelse
- Afdække mulighederne for at børn under 18 år skal være i regi af Børneafdelingen og dermed bidrage til at aflaste andre stamafdelinger

Aarhus Universitetshospital

Ved tilfælde af spidsbelastningsperioder med overbelægning i Aarhus Universitetshospital løses dette ved en ekstra indsats på de berørte sengeafsnit, konkrete aftaler med de berørte personalegrupper og/eller indkaldelse af ekstra personale.

Derudover har Aarhus Universitetshospital et intensivt og forebyggende samarbejde med primærsektoren, hvor de arbejder målrettet på at holde patienterne i hjemmet. Kommunesamarbejdet har blandt andet medført, at der er oprettet udadgående teams og telefoniske hotlines, hvor patienterne kan ringe ind, hvis de har behov for rådgivning eller følger sig utrygge.

Fælles for disse tiltag er, at de har til formål at sikre mere effektive patientforløb på tværs af sektorgrænser under hensyntagen til den enkelte patients behov. Det skal i den forbindelse understeges, at alle patienter, der har behov for en indlæggelse, bliver indlagt på Aarhus Universitetshospital.

På Aarhus Universitetshospital arbejder man løbende med belægningsprocenten, den gennemsnitlige liggetid, sengereduktioner og omlægninger til ambulante forløb. Det gør man pga. følgende omstændigheder:

- Et stigende antal patienter, der har behov for indlæggelse
- Afledte konsekvenser af specialeplanen
- Eftervirkningerne efter lukningen af de 40 medicinske senge i Omstillingsplanen
- Optimering af patientforløb, som følge af nye kliniske retningslinjer
- Optimering af patientforløb, som følge af nye samarbejdsaftaler med andre hospitaler i og uden for regionen

Arbejdet med sengereduktionerne og omlægningen af patientforløb, herunder nedbringelse af den gennemsnitlige liggetid - større patientflow – og omlægning fra stationære til ambulante forløb, er et fokusområde i forbindelse med det netop igangsatte effektiviseringstiltag frem mod udflytningen til Det Nye Universitetshospital.

Belægningsprocenten indgår tillige i den løbende afrapportering til ledelsesmøder på Aarhus Universitetshospital. På disse møder bliver afdelingsspecifikke tiltag og behov drøftet løbende.

Herudover er Medicinsk Hepato-Gastroenterologisk Afdeling V pr. 1. januar blevet opnormeret med 4 senge. Der vil pr. 1. juni blive åbnet yderligere 2 senge på afdelingen.

Hospitalsenhed Midt

I Hospitalsenhed Midt er der udarbejdet retningslinjer for, hvordan overbelægningssituationer skal håndteres i den samlede hospitalsenhed. Heri indgår, hvordan afdelings/centerledelser indbyrdes aftaler lån af sengepladser i anden afdeling, hvis der ikke er plads i egen afdeling. Denne mulighed har Medicinsk Afdeling i Viborg i flere tilfælde benyttet sig af på andre afdelinger i Viborg i januar 2013, mens Diagnostisk Center ikke indtil videre har haft patienter liggende på andre afdelinger i Silkeborg.

Man er såvel i Diagnostisk Center, Silkeborg som i Medicinsk Afdeling, Viborg særdeles opmærksomme på at overholde brandmyndighedskrav m.v., herunder at patienter ikke må ligge i senge i gangarealer.

Der er i Medicinsk Afdeling opbygget et velfungerende styringsværktøj som opdateres 3 gange i døgnet og sikrer en optimal udnyttelse af kapaciteten inden for Medicinsk afdeling og Akutafsnit A 24.

I regi af Medicinsk afdeling er der i 2012 opbygget en Medicinsk Diagnostisk klinik hvor ca. 550 patienter er udredt ambulant, i stedet for at blive indlagt. Desuden er der sket optimering af indlæggelserne for en lang række patientgrupper og den gennemsnitlige indlæggelsestid er reduceret fra gennemsnitlig 3,7 sengedage i 2011 til 3,4 sengedage i gennemsnit i 2012.

Derudover er der igennem 2012 igangsat en lang række tiltag både i Hospitalsenhed Midts klyngekommuner f.eks. Akutteam, akutpladser og tilstedeværelse af kommunale visitatorer på Regionshospitalet Viborg.

Regionshospitalet Randers

Pga. at overbelægningen i starten af januar måned 2013 var kritisk, har hospitalet reduceret i den elektive aktivitet, ved at aflyse planlagte operationer og besøg i medicinske ambulatorier.

Medicinsk Afdeling har haft et større vikarforbrug i januar måned da der ikke har været det nødvendige plejepersonale til at passe patienterne.

Medicinsk Afdeling samarbejder med kommunerne på at få implementeret intra venøs behandling i hjemmet og på plejecentrene, idet man forventer, at det fremadrettet kan medvirke til tidligere udskrivelser.

Hospitalsenheden Horsens

For at håndtere akutte overbelægningssituationer i Horsens bliver medicinske patienter indlagt på øvrige afdelinger inklusiv de kirurgiske afdelinger. Eksempelvis var 2 ud af 83 medicinske patienter indlagt på ortopædkirurgiske sengeafsnit tirsdag den 5. februar 2013.

Udfordringerne på de medicinske sengeafsnit, har Hospitalsenheden Horsens arbejdet med over længere tid. Konkret er der i løbet af 2012 blevet åbnet otte nye senge i Akutafdelingen. Herudover er der iværksat tiltag med styrkelse af subakutte tider, samt en styrkelse i form af tilstedeværelsen af grenspecialiserede læger i Akutafdelingen, der kan medvirke til at patienterne undgår indlæggelse eller får kortere indlæggelsesforhold.

Hospitalsledelsen konstaterer, at det ikke har været tilstrækkeligt til at nedbringe overbelægningen. Derfor er man i gang med yderligere tiltag.

**Bilag 1: Udvikling i belægningsprocenter for de medicinske afdelinger
Hospitalsenheden Vest, Hospitalsenhed Midt og Regionshospitalet Randers** i
perioden november til januar 2012-2013, samt belægningen for januar 2012**

Tabel 1. Belægningstal for de medicinske afdelinger i Region Midtjylland i perioden november 2012 til og med januar 2013, samt belægningen for januar 2012

Hospital	November 2012	December 2012	Januar 2013		Januar 2012
Hospitalsenheden Vest, Medicinsk Afdeling	111 %	111,5 %	113,1* %		106,8 %
Hospitalsenhed Midt, Medicinsk Afdeling, Viborg	108,5 %	106,2 %	110,5 %		96,7 %
Hospitalsenhed Midt, Diagnostisk Center, Silkeborg	97,8 %	102,6 %	118,3 %		95,9 %
Regionshospitalet Randers, Medicinsk Afdeling	108,8 %	108,8 %	114,5 %		107,9 %

Kilde: InfoRM, data trukket 13. februar 2013

* Udregningen tager højde for de 8 midlertidige senge, der er åbnet i januar 2013

** Belægningstallene for Medicinsk Afdeling Hospitalsenheden Horsens og de medicinske afdelinger på Aarhus Universitetshospital er under validering

Bilag 2: Udvikling i antal senge og belægningsprocenter for de medicinske afdelinger, og antal senge for de fælles akutafdelinger i perioden 2010-2012

Hospitalsenheden Vest

Tabel 2. Antal disponible senge på Medicinsk Afdeling og Akutafdelingen i Hospitalsenheden Vest for årene 2010, 2011 og 2012. Og belægningstal for Medicinsk Afdeling i samme periode.

Hospitalsenheden Vest	2010	2011	2012
Antal senge, Medicinsk Afdeling	185,7	162,1	132
Fælles Akutafdeling**	-*	26,1	30,1
Antal senge total	185,7	188,2	162,1
Belægning Medicinsk Afdeling	102,8 %	97,7 %	107,7 %

Kilde: InfoRM, data trukket 12. februar 2013

*Ingen tilgængelige data

**Fælles akutafdeling for både medicinske og kirurgiske patienter

Hospitalsenhed Midt

Tabel 3. Antal disponible senge på Medicinsk Afdeling i Viborg og Diagnostisk Center i Silkeborg, Hospitalsenhed Midt for årene 2010, 2011 og 2012. Og belægningstal for Medicinsk Afdeling og Diagnostisk Center i samme periode.

Hospitalsenhed Midt	2010	2011	2012
Antal senge, Medicinsk Afdeling, RH Viborg	110,6	100,1	85,6
Antal dedikerede medicinske senge i Akutafdeling A24	18	21,3	22
Antal senge, Diagnostisk Center, RH Silkeborg	85,4	77,6	61
Antal senge total	214	199	168,6
Belægning Medicinsk Afdeling, RH Viborg*	104 %	98,8 %	100,9 %
Belægning Diagnostisk Center, RH Silkeborg	93,3 %	85,2 %	91,9 %

Kilde: InfoRM, data trukket 12. februar 2013

*Pga. en anden organisering af data i RH Viborg, indgår de akut medicinske senge i beregningen af belægningstal for Medicinsk Afdeling, hvilket presser belægningstallet op.

Hospitalsenheden Horsens

Tabel 4. Antal disponible senge på Medicinsk Afdeling, Hospitalsenheden Horsens for årene 2010, 2011 og 2012. Og belægningstal for Medicinsk Afdeling og Diagnostisk Center i samme periode.

Hospitalsenheden Horsens	2010	2011	2012
Antal senge, Medicinsk Afdeling*	92	82	79
Antal dedikerede medicinske senge i Akutafdelingen	16	16	18
Antal senge total	108	98	97
Belægning Medicinsk Afdeling	97,1 %	96,5 %	104,1 %

Kilde: InfoRM, data trukket 12. februar 2013

*I løbet af 2010, 2011 og 2012 har der konstant været 4 medicinske patienter indlagt på kirurgiske sengeafsnit, hvilket belægningsprocenten ikke tager højde for. Gjorde den det ville den være højere.

Regionshospitalet Randers

Tabel 5. Antal disponible senge på Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Randers for årene 2010, 2011 og 2012. Og belægningstal for Medicinsk Afdeling i samme periode.

Regionshospitalet Randers	2010	2011	2012
Antal senge, Medicinsk Afdeling, RH Randers	136,1	121	95,7
Antal senge, Akutafdeling*	31,1	32,8	31,2
Antal senge total	167,2	153,8	126,9
Belægning Medicinsk Afdeling	94,2 %	89,9 %	104,3 %

Kilde: InfoRM, data trukket 12. februar 2013

*Fælles akutafdeling for både medicinske og kirurgiske patienter

Aarhus Universitetshospital

Tabel 6. Antal disponible senge på de medicinske afdelinger på Aarhus Universitetshospital for årene 2010, 2011 og 2012. Og belægningstal* for de medicinske afdelinger i samme periode.

Aarhus Universitetshospital	2010	2011	2012
Hjerter medicinsk Afdeling B, antal senge	100,9	102,7	87,5
Hjerter medicinsk Afdeling B, belægning	85,7 %	84 %	88 %
Lungemedicinsk Afdeling LUB, antal senge	19,9	19,7	16,1
Lungemedicinsk Afdeling LUB, belægning	82,5 %	87 %	99,5 %
Nyremedicinsk Afdeling C, antal senge	28,5	28	26,5
Nyremedicinsk Afdeling C, belægning	84,5 %	86,8 %	89,9 %
Medicinsk Endokrinologisk Afdeling MEA, antal senge	81,6	78,9	75,2
Medicinsk Endokrinologisk Afdeling MEA, belægning	85,9 %	85,1 %	92,3 %
Geriatrisk Afdeling G, antal senge	32,6	31,3	30,6
Geriatrisk Afdeling G, belægning	79,1 %	88,9 %	97,3 %
Hepato-Gastroenterologisk Afdeling V, antal senge	24,7	22,4	18
Hepato-Gastroenterologisk	90 %	95 %	102,7 %

Afdeling V, belægning			
Reumatologisk Afdeling U, antal senge	13,1	12	10
Reumatologisk Afdeling U, belægning	81,6 %	84,4 %	79,7 %
Hæmatologisk Afdeling R, antal senge	52,4	52,3	47,4
Hæmatologisk Afdeling R, belægning	81,7 %	96,2 %	94,2 %
Infektionsmedicinsk Afdeling Q, antal senge	29,6	29,8	31
Infektionsmedicinsk Afdeling Q, belægning	95,7 %	92,8 %	90,9 %
Antal senge total	383,3	377,1	342,3

Kilde: InfoRM, data trukket 12. februar 2013

* Belægningstallene for Aarhus Universitetshospital (AUH) er beregnet af AUH, pga. intern kendte tekniske korrektioner.